

A.

Mødet den 13. Juli 1922.

Fraværende: M. Brammer, Niels Barnow, Marius Geertsen, J. Chr. Møller, K. Monsten og A. Sneum.

1. (J. Nr. 316—1922). **Den jydsk Handelshøjskoles Regnskab for Legater 1921—22.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 134—1922). **Meddelelse fra Købstædernes alm. Brandforsikring om Tilskud paa 21350 Kr. til Brandvæsenets ny Bedningsstige og Personautomobil.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 259—1922). **Meddelelse fra Købstædernes alm. Brandforsikring om yderligere Tilskud paa 20000 Kr. til Brandallarmeringsanlæg.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 301—1921). **Skrivelse fra Justitsministeriet, at man ikke for Tiden finder tilstrækkelig Anledning til Oprettelse af et nyt Apotek i den nordlige Bydel.**

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 70—1922). **Indenrigsministeriets Godkendelse af Eksercerpladsernes Vurdering.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 311—1922). **Meddelelse fra Stiftamtet om Udfærdigelse af Biografteaterbevilling for**

A/S. Fotorama, Aarhus Teater og Købmand Mikael Johansen.

7. (J. Nr. 310—1922). **Stiftamtet ønsker Byraadets Erklæring m. H. t. Spørgsmaalet om Optættelse af flere Biografteatre i Byen.**

Vald. Pedersen foreslog at udsætte Sagen for at se nærmere paa de indkomne Ansøgninger.

H. P. Salling mente, det kunde henvises til det Udvalg, der førte Tilsyn med Biografteatrene.

H. P. Christensen var imod dette, fordi nævnte Udvalg ikke bestod af Byraadsmedlemmer alene.

Formanden fandt det rigtigst at udsætte Sagen.

Udsattes.

8. (J. Nr. 318—1922). **Stiftamtet ønsker Byraadets Erklæring m. H. t. Fastsættelse af Grænserne mellem Sect. Pauls Sogn og det ny Sect. Lucas Sogn.**

Det vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til at undersøge dette Forhold, og hertil valgtes H. P. Christensen, M. C. Falk, M. Simonsen, J. Chr. Møller og A. Mørup.

9. (J. Nr. 265—1922). **Forslag fra Skoleudvalget til Undervisningsplan for Borgerskolerne.**

Formanden forelagde Sagen. Forslaget var for længe siden indsendt til Ministeriet og var nu kommet tilbage derfra med Henstilling om at ændre et Par Punkter saaledes, at der blev flere Timer til Religionsundervisning, og at Sprogundervisningen i 7. og 8. Klasse blev frivillig. Skolekommissionens og Skoleudvalgets Flertal kunde imidlertid ikke gaa med hertil af flere Grunde. For det første mente man, at den daglige Morgensang ved Skolerne kunde erstatte en Del af Undervisningen i Religion, og hvad Sprogundervis-

ningen angik, saa havde den allerede i flere Aar været obligatorisk i 7. Klasse og havde virket meget tilfredsstillende. Sagen havde været forelagt Lærerraadet, og dette kunde heller ikke tiltræde de to Ændringer, ligesom der ogsaa i Skolekommissionen paa en enkelt Undtagelse nær var Enighed derom. Flertallet foreslog derfor at indgaa til Skoledirektionen og Ministeriet med fornyet Andragende om Approbation paa Undervisningsplanen i den Form, hvori den oprindelig var indsendt.

Mariane Thomsen kunde slutte sig til Formandens Udtalelser m. H. t. Religionsundervisningen og Sprogundervisningen i 7. Klasse. Men i den ny 8. Klasse var der indført et nyt Fag, Engelsk, med 6 ugentlige Timer, og disse skulde tages fra de praktiske Fag Haand- og Husgerning for Piger og Sløjd for Drenge. Det var særlig i de senere Aar, at disse Fag havde vundet Indpas i Skolerne, og mange Lærere var meget tilfredse med dem særlig i det sidste Skoleaar, og det samme gjaldt baade Børnene og Forældrene. Ganske vist havde Lærerraadet udtalt sig for den obligatoriske Sprogundervisning, men der havde kun været 99 til Stede af Lærerraadets 260 Medlemmer, saa det kunde næppe kaldes helt enstemmigt, og det kunde godt tænkes, at Lærerne senere fik et andet Syn paa dette Forhold. Alle disse Børn egnede sig vist ikke til at modtage Undervisning i 2 Sprog, og maaske kunde Forældrene komme med Ønsker om igen at gaa over til de mere praktiske Fag. Det var derfor rigtigst ikke at lukke helt af for en eventuel Ændring, men lade en lille Dør aaben, saaledes at man ad Aare, hvis Forholdene talte derfor, kunde træffe en anden Ordning. Der fandtes allerede i Planen et saadant lille Forbehold, idet Skolekommissionen fik Be-

myndigelse til, hvis Forholdene talte derfor, at bytte om paa Sprogene, saa at der begyndtes med Engelsk i 7. Klasse i Stedet for Tysk. Man kunde godt paa samme Sted indsætte, at hvis Skole og Hjem maatte ønske en Ændring, hvorved de praktiske Fag indføres i Stedet for Sprog, var Skolekommissionen bemyndiget til at gøre en saadan Forandring, forudsat at der kunde blive en fuld Klasse. Derved imødekom man i nogen Grad Ministeriet, og det var i det hele et meget moderat Forslag, idet det kun fremtraadte som en Bemyndigelse for Skolekommissionen til eventuelt at gøre en Forandring. Taleren vilde derfor anbefale Byraadet at tiltræde dette lille Forslag.

Formanden indrømmede, at Frk. Thomsens Forslag kunde se meget moderat og uskyldigt ud; men det var alligevel Begyndelsen til at gøre enkelte Fag ikke-obligatoriske, og det vilde være en Kræftskade for et Skolevæsen; det havde man set andre Steder, hvor man havde forsøgt en fakultativ Ordning. Taleren kunde fuldtud tiltræde Skoledirektørens Bemærkning om en engelsk Skolemand, der havde udtalt, at Folkeskolen havde anden Opgave end at uddanne Børnene til Køkkenpiger og Minearbejdere; men af Frk. Thomsens Udtalelser i Skolekommissionen fremgik det klart og tydeligt, at hun egentlig ønskede, at Børnene skulde uddannes til Køkkenpiger og Arbejdsmænd. Naar der undervistes i disse Fag 2—3 Aar, maatte det være tilstrækkeligt, og baade Skolekommissionen og Lærerne havde derfor ment, at der i 7. og 8. Klasse maatte nye Fag til. Børnene fortjente det ogsaa, for de, der naaede op i disse Klasser, var nogle af Skolernes klareste Hoveder, og der var ikke Tale om Oversiddere o. l. Det sproglige Stof, som var foreslaaet for de to Aar, var tillige

meget let og netop anlagt for Børn. Forslaget om Ombytning af Engelsk og Tysk betød ikke noget i den Retning, idet de skulde have begge Sprog, og det var nærmest en Skønssag, hvilket af dem man skulde begynde med. Skulde der senere blive Stemning for at gaa tilbage til de tidligere Fag, kunde man altid indgaa til Ministeriet med Forslag herom. Men Hovedsagen var her den økonomiske Side af Sagen, for efter Frk. Thomsens Forslag kunde det blive en dyr Historie for Kommunen. Hvis man regnede med 60 Elever, kunde der blive 2 Klasser; men skulde Undervisningen være forskellig, vilde der let blive 3. Alene til Lærerløn vilde Mereudgiften saa blive ca. 7000 Kr. aarlig, og dertil kom Lokale, Lys, Varme, Bøger o. s. v. Det stemte ikke særligt med, at det Parti, som Frk. Thomsen tilhørte, stadig klagede over Socialdemokraternes Flothed ved andre Lejligheder. Men den økonomiske Side af Sagen var forøvrigt fuldt klarlagt gennem Skolekommissionens Skrivelse.

M a r i a n e T h o m s e n hævdede, at det var en topmaalt Uretfærdighed at gentage Skoledirektørens eller den engelske Vismands Ord her og anvende dem mod Taleren. Naar Taleren havde holdt paa de praktiske Fag, var det absolut ikke med den Motivering, at Børnene skulde uddannes til »Køkkenpiger og Minearbejdere«, men fordi Børnene engang selv skulde stifte Hjem og saa kunde have Nytte af Skolens Undervisning i de praktiske Fag. At det skulde koste mere at oprette Klasser med Haand- og Husgerning eller Sløjd, hørte ingen Steder hjemme. Den sidste Del af Talerens Forslag gik netop ud paa, at der ikke skulde oprettes Klasser med andre Fag end foreslaaet i Planen, med mindre der meldte sig

Elever nok til fuld Klasse, og det vilde absolut ikke koste Kommunen mere end Undervisningen i de andre Fag. Skoledirektøren var forøvrigt i sit første Forslag enig med Taleren, idet han gik ud fra, at Sprogundervisningen skulde være fakultativ.

Formanden savnede Oplysning om, hvad Frk. Thomsen vilde gøre ved de Elever, som meldte sig til anden Undervisning, hvis der ikke blev en fuld Klasse. Skulde disse saa have Sprogundervisning?

Mariane Thomsen: Ja!

Formanden var klar over, at det saa vilde blive en ganske forkludret Undervisning.

Andr. Christensen antog ikke, der var stort at gøre ved Sagen, som Forholdet laa; men Frk. Thomsens Forslag burde alligevel kunne akcepteres, idet det overlodes til Skolemyndighederne at foretage en Ændring, hvis der meldte sig tilstrækkelig mange Elever til at danne en Klasse. Der kunde absolut ikke ske noget, naar Forslaget blot gav en Bemyndigelse, der laa i Skoleautoriteternes Haand, saa det maatte i hvert Fald kaldes meget moderat. Sprogundervisning i eet Aar havde næppe ret megen Betydning, saa det kunde nok tænkes, at baade Forældre og enkelte Lærere kom ind paa, at det for disse Børns Vedkommende var bedre at fortsætte med Undervisningen i de praktiske Fag. Derimod kunde det nok have Betydning for dem, der gennemgik baade 7. og 8. Klasse og altsaa fik Undervisning i 2 Aar. Taleren vilde henstille til Skoleudvalgets Flertal at tiltræde den af Frk. Thomsen foreslaaede Form.

Formanden syntes, at Hr. Overretssagføreren skulde have indvirket paa sine Partifæller i Skolekommissionen, for de var fuldstændig uenige

med ham, idet de godt indsaa, at det kunde blive en dyr Spas for Kommunen.

Gustav Pedersen erkendte, at eet Aars Sprogundervisning maaske ikke gav store praktiske Resultater, men det var af stor Betydning for dem, der senere skulde uddanne sig i Sprog, at de havde lært Grundlaget, og det gjaldt ikke blot for dem, der kom paa Handelsskoler, men ogsaa for de tekniske Fag, hvor der nu til Dags fandtes en Mængde fremmede Ord og Betegnelser. Angaaende Klassesdelingen vilde Taleren spørge Frk. Thomsen, hvad der skulde ske, hvis der af 60 Elever meldte sig 50 til Undervisning i de praktiske Fag. Hvad skulde man saa gøre ved de 10, som ønskede Undervisning i Sprog? Skulde de tvinges til at opgive dette? Hvis man vilde sikre sig mod at faa flere Klasser, var det nødvendigt at gøre en af Delene obligatorisk.

Mariane Thomsen svarede hertil, at hvis der virkelig var saa lidt Stemning for at lære Sprogene, var der ikke Spor Grund til at opretholde en Klasse med Sprogundervisning; det vilde hverken være praktisk eller sparsommeligt. Vilde de 10 absolut lære Sprog, fandtes der nok Udvej derfor, idet man jo havde Aftenskoler o. l. Men eftersom Stemningen i Øjeblikket var i Skolerne og blandt Lærerne, tvivlede Taleren ikke om, at de fleste af Børnene vilde vælge Sprogundervisningen, og Talerens Forslag vilde derfor ikke faa Betydning de første Aar. Det kunde dog tænkes, at Stemningen vilde vende sig, og saa var det praktisk at have denne lille Udvej.

Formanden gjorde opmærksom paa, at de fleste af de Børn, der var Tale om her, vilde gaa over i Handelshøjskolerne eller de tekniske Skoler, og begge Steder skulde de fortsætte med Engelsk

og Tysk, hvorfor det var en stor Velgerning mod dem at give dem noget Kendskab til Sprogene allerede i Børneskolen. Men Taleren var klar over Tendensen, at Arbejderdernes Børn ikke maatte naa frem til andet end at være Køkkenpiger og Arbejds mænd.

Gustav Pedersen mente, at selv om Fag som Haandgerning og Sløjd kunde være meget interessante, spillede de ikke den Rolle i det praktiske Liv som Sprogene. I 13—14 Aars Alderen var Børnene først rigtig skikkede til at modtage Sprogundervisning, og det vilde være meningsløst at anvende disse Aar til at lære Fingerfærdighed. Børnene burde ogsaa have de størst mulige Chancer for at klare sig i Livet. Staten ofrede store Summer paa Eleverne i Statsskolerne, og Kommunerne burde ogsaa have Lov til at skaffe Eleverne i sine Skoler gode Betingelser for at faa en almen Dannelse.

Mariane Thomsen syntes, at de Elever, der gik over i tekniske Skoler, havde mindst lige saa megen Brug for Regning, Fysik og Sløjd, og der skulde ogsaa Hoved til disse Ting, det var ikke ren Fingerfærdighed. Hvad de højere Skoler angik, havde de netop der enkelte valgfri Fag, idet man f. Eks. i Pigeskolerne kunde vælge mellem et Sprog og et Fag som Syning o. l.

Gustav Pedersen fastholdt, at Tegning o. l. maatte kaldes Specialiteter, som ikke hørte med til almen Dannelse saaledes som Sprogundervisning.

Formanden oplyste, at Børnene i Skolerne blev øvet i Frihaandstegning og netop opnaaede meget stor Færdighed i dette Fag. Den mere specielle Tegning hørte ikke hjemme i Børneskolen.

A n d r. C h r i s t e n s e n havde den Opfattelse, at Debatten havde været ført rent sagligt ud fra det Synspunkt, hvad der tjente Børnene og Skolen bedst, og man burde derfor have været sparet for den Bemærkning, at man argumenterede ud fra den Opfattelse, at Arbejderstandens Børn ikke maatte lære noget og ikke maatte komme frem, saa meget mere som Forslaget netop gik ud paa, at det blev de paagældende Hjem, der kom til at træffe Bestemmelse om, hvad de ønskede.

A. M ø r u p sluttede sig hertil.

F o r m a n d e n bemærkede, at Hr. Mørup glemte at tage Særstandpunkt i Skolekommissionen.

A. M ø r u p var bortrejst, da Skolekommissionen holdt Møde, ellers vilde Taleren maaske have taget samme Standpunkt som Frk. Thomsen.

F o r m a n d e n svarede, at Hr. Mørup i hvert Fald var til Stede, da Skoleplanen første Gang blev indsendt til Ministeriet.

Flertallets Forslag vedtoges med 11 Stemmer mod 5.

10. (J. Nr. 319—1922). Indstilling fra Sygehusudvalget angaaende **Lønningsforholdene for Lægen ved Røntgen- og Lysafdelingen ved Kommunehospitalet.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Man har indsendt Avertissement angaaende Stillingen som Læge ved Røntgen- og Lysafdelingen, hvilket har foranlediget, at Alm. dansk Lægeforening har henvendt sig til Sygehusudvalget med Forespørgsel, om Stillingen ikke kunde blive pensionsberettiget.

Udvalget har under Forbehold af Byraadets Sanktion fruffet den Aftale, at Lønnen nedsættes med 500 Kr. aarlig saaledes, at den i Stedet

for 6500—7500 Kr. bliver 6000—7000 Kr., samt at Stillingen bliver pensionberettiget.*

M. C. F a l k anbefalede Indstillingen, som nærmest vilde være til Fordel for Kommunen.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 249—1922). **Forslag til Nedsættelse af Automobildrosketaksterne.**

Politimesteren indstiller, at der som hidtil køres efter Takst II, men Tillæget paa 25 % bortfalder ved Kørsel fra Kl. 6 Morgen til Kl. 12 Nat, medens det bibeholdes fra Kl. 12 Nat til Kl. 6 Morgen.

Tiltraadt af Brolægningsudvalget.

V a l d P e d e r s e n anbefalede Indstillingen, som betød en ikke ringe Nedgang i Taksterne, selv om man endnu var en Del højere end f. Eks. København.

A n d r. C h r i s t e n s e n understregede, at Aarhus endnu langt fra var nede paa samme Takster som København, hvorfor Brolægningsudvalget maatte have sin Opmærksomhed henvendt paa, at man inden ret længe fik en ny Nedsættelse.

V a l d. P e d e r s e n tog Henstillingen til Efterretning; men Forslaget var dog et Skridt i den rigtige Retning, idet det drejede sig om en Nedgang paa 25 %. Forhaabentlig fik man inden ret mange Dage et lignende Afslag i Sporvejslaksterne.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 264—1922). **Andragende fra Sporvejs-selskabet om Tilladelse til Opstilling af en Stangrække i Skovbrynet og ved Stadionallé.**

Brolægningsudvalget kan anbefale Andragendet paa følgende Betingelser:

- »1) Der skal — særlig i Stadionallé — anbringes udsøgt smukke Stænger, som i nævnte Allé

skal opstilles nøjagtig lige over for Belysningsvæsenets Master.

- 2) Tilladelsen gives kun midlertidig, idet Selskabet skal være forpligtet til paa Byraadets Forlangende at erstatte Stangrækken med et underjordisk Kabel samt ændre Masternes Plads.
- 3) Arbejdets Paabegyndelse anmeldes paa Stadsingeniørens Kontor«.

V a l d. P e d e r s e n bemærkede, at Udvalget nødigt vilde anbefale Andragendet, men man havde ikke ment at kunne nægte det.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 182—1922). **Andragende om Tilladelse til Kaperkørsel med Holdeplads ved Set. Pauls Kirke eller ved Sporvejsremisen.**

Brolægningsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

V a l d. P e d e r s e n oplyste, at Udvalget ikke kunde anbefale Andragendet, dels fordi der i Forvejen var Holdeplads for flere Biler, dels fordi der efterhaanden kom saa mange Drosker i Byen, at der ikke blev noget at tjene, hvorfor det var vanskeligt at faa Taksterne ned. Maaske burde man tage under Overvejelse at flytte nogle af Bilerne fra Store Torv.

A n d r. C h r i s t e n s e n erindrede om, at der tidligere havde foreligget Andragende om Holdeplads ved Set. Pauls Kirke. Det vilde være af Betydning for Beboerne derude at have lettere Adgang til at faa fat paa en Bil, og det kunde maaske være rigtigt at faa nogle af Bilerne paa Store Torv flyttet andetsteds hen.

F o r m a n d e n mente ogsaa, det kunde være rigtigt at faa nogle Holdepladser paa Frederiksbjerg.

Andragendet kunde ikke bevilges.

14. (J. Nr. 86—1922). **Andragende fra Indehaveren af Automobilruten Frederiksberg Torv — Varna om Stoppested paa Dalgas Avenue og Strandvejen.**

Brolægningsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Vald. Pedersen meddelte, at Udvalget ikke kunde anbefale det af Hensyn til de Rutebiler, som tidligere havde faaet Holdeplads paa disse Steder.

Kunde ikke bevilges.

15. (J. Nr. 221—1922). **Andragende om Tilladelse til Igangsættelse af Pølsevognene i Gaderne.**

Brolægningsudvalget kan anbefale Andragendet paa følgende Betingelser:

- 1) Der betales en Afgift, som indtil den 1. November d. A. fastsættes til 5 Kr. pr. Vogn pr. Maaned. Efter nævnte Tidsrum betales der 10 Kr. pr. Vogn pr. Maaned.
- 2) Tilladelsen gives kun midlertidigt og skal til enhver Tid kunne tages tilbage med 1 Maaned's Varsel.
- 3) Opkrævningen foretages af Politiet paa samme Maade som Automobilafgiften for Holdepladser.

Vald. Pedersen anbefalede Indstillingen. Indstillingen vedtoges.

16. (J. Nr. 320—1922). **Andragende fra Sejlklubben »Bugten« om Bevilling af et Beløb til Præmier.**

Budgetudvalget foreslaar at bevilge 100 Kr.

M. C. Falk vilde meget anbefale at forhøje Beløbet. For kort Tid siden fik en anden Sejlklub bevilget 200 Kr., og Taleren vilde derfor foreslaa nu at bevilge 150 Kr., og at Budgetudvalget til næste Aar tager Anledning til at dele Tilskudet, saa de f. Eks. fik 150 Kr. hver.

V a l d. P e d e r s e n gjorde opmærksom paa, at disse Præmiebeløb i Krigsaarene var blevet en Del forhøjede og vist burde nedsættes noget. Det var rimeligt nok, at de to Klubber fik lige meget; men til næste Aar burde Beløbene i hvert Fald nedsættes til 100 Kr.

F o r m a n d e n kunde gaa med til de 150 Kr., hvis Byraadet kunde tiltræde det.

Der bevilgedes 150 Kr.

17. (J. Nr. 292—1922). **Andragende om Tilladelse til Nedbrydning af Klostergade Nr. 28.**

Anbefalet af Udvalget for Bygninger og Inventar.

P. P e t e r s e n anbefalede Andragendet, da det drejede sig om en gammel Ejendom, som burde forsvinde, og hvis man nægtede det, standse man et stort Byggeforetagende.

F o r m a n d e n sluttede sig hertil.

Bevilgedes.

18. **Andragende om Dispensation fra Bygningslovens § 21 for følgende Ejendomme:**

a. (J. Nr. 2⁶⁷—1922). Nørregade Nr. 22.

b. (J. Nr. 2⁶⁹—1922). Fredensgade Nr. 41.

Anbefaledes.

19. (J. Nr. 1⁹¹—1922). **Andragende om Tilladelse til Udstykning af Matr. Nr. 85 bp af Markjorderne i Hasle Herred.**

Anbefaledes.

20. (J. Nr. 1³⁰—1922). **Andragende om Tilladelse til Sammenlægning af Matr. Nr. 333 og 341 af Bygrundene.**

Anbefaledes.

21. (J. Nr. 50—1922). **Forslag til Decicion af Kommunens Regnskaber for Aaret 1920—21.**

Fra Decicionsudvalget forelaa følgende Bemærkninger:

»Idet Udvalget tiltræder den kritiske Revisions Bemærkninger angaaende Regningers Attestation, skal man bemærke — hvad ogsaa tidligere er paatalt — at enhver Regning bør være saaledes affattet, at den kan revideres, og at Regninger, der er forsynet med Attestationspaategning om at være rigtig, bør være rigtig i enhver Henseende, saaledes at senere Berigtigelse m. H. t. Ind- og Udbetaling kan blive undgaaet«.

K j e l d S ø r e n s e n henledte Udvalgenes Opmærksomhed paa disse Forhold. Der var en Del Regninger, som ikke kunde revideres, f. Eks. paa Stadsarkitektens Kontor angaaende Huslejen. De forskellige Udvalg burde revidere disse Regninger, ellers vilde det blive et alt for stor Arbejde for Revisionen.

P. P e t e r s e n svarede, at Udvalget for Bygninger og Inventar allerede havde drøftet dette Forhold. Stadsarkitekten gjorde gældende, at saaledes var det forlangt fra Bogholderiet, men hvis man ønskede det paa en anden Maade, kunde det jo rettes.

K j e l d S ø r e n s e n mente, at Udvalgene maatte rette sig efter, hvad Revisionen forlangte.

F o r m a n d e n henstillede at tage Revisionens Bemærkninger til Efterretning.

Regnskabet decideredes overensstemmende med Udvalgets Indstilling.
